

tudi bolan ni mogel biti brez dela. Delati mu je bilo kakor prirodno. V tem času svoje bolezni je v temnem mrzlem kotu kot jetnik opazoval, odkril in spisal več, kakor kdaj prej. Spisati je hotel novo knjigo: „Rimsko meteorologijo“. Že je začel prve strani, ko ga je položila bolezen na posteljo. Ni končal svojega dela.

Med boleznijo ga je bruseljska akademija povabila na predavanje. Secchi je ponudbo z veseljem sprejel, a zdravniki so mu odločno prepovedali podati se na pot. Moral se je vdati in bridko je tožil: „V Rimu smo že toliko izgubili, da se bojé z meno

novembra, ko je zatopljen v misli sedel v samotni sobi sredi svojih knjig. Nenadoma ga obiše menih. Bil je jezuit Denza, Secchijev naslednik, ki ga je ljubil kakor svojega brata. Razveselil se ga je Secchi in mu je začel tožiti svoje bolečine. Vtem pride brzjav: „Dunajski zvezdoznanec Karol Littrov je umrl.“ Smehljaje pogleda Secchi prijatelju v oči in reče: „Zdaj pride vrsta na me.“ Vdal se je v božjo voljo in mirno trpel neznosne bolečine. Prijatelji, ki so ga obiskovali, so bili večkrat do solz ganjeni. Vselej jih je prosil, naj mu odpusté, če je koga kdaj razžalil.

Župna cerkev v Kočevju.

izgubiti edino to, kar nam je še ostalo.“ Neizrečeno se je bal za zvezdarno in svoje daljnogledé, kaj se bo ž njimi zgodilo po njegovi smrti. In kako tudi ne? Sedemindvajset let je živel v tej zvezdarni, za njo je delal, za njo je žrtvoval vse svoje moči. In kdo naj popiše njegov nemir, kadar je pomislil: vse to bo padlo v roparske roke . . .

Sredi l. 1877. se mu je bolezen jela hujšati. V želodcu so ga napadale hude bolečine. Zdravniki še niso spoznali nevarnosti, četudi so vsa znamenja kazala, da je pomoč brezuspešna. Užival je le tekočine. Jel je resno misliti na smrt. Bilo je meseca

Vse je trla skrb, kaj bo po njegovi smrti z zvezdarno. Secchi je pisal zadnje pismo kralju Humbertu in ga prosil, naj po njegovi smrti prizanese zvezdarni. Kralj je obljubil, Secchi se je utolažil in mirno je pričakoval smrti. Ko bi bil takrat vedel, kako malo je bila vredna kraljeva beseda, kako težko težko bi se bil ločil od sveta! Ni preteklo leto po njegovi smrti, ko so pijemonteški biriči vdrli v zvezdarno, v kraljevem imenu prijeli Secchijevega naslednika, jezuita Donza, in ga vrgli na cesto v istem času, ko je ista italijanska vlada Secchiju postavila spomenik na prijaznem Monte Pinciju.

Bolezen je napredovala. Zdravniki so mu svetovali, naj izpremeni zrak. Preselil se je v neko vilo blizu Florence, a srce ga je vleklo nazaj v Rim k prijateljem, h knjigam, k zvezdarni. Hotel je vse še enkrat videti. „Še ga vidim“, piše njegov učenec, „kako se je zadnjikrat opotekal po stopnjicah v zvezdarno; še ga vidim, kako je prijemal v roke svoje instrumente; še ga vidim, kako se je dotaknil daljnogleda, ki ga je z očetovsko ljubeznijo imenoval: O moj Merzov daljnogled! Gledam ga, kako ginljivo se je za vselej poslovil od zvezdarne.“

Meseca januarja je legel. Zvezdoznanci, učenjaki, prijatelji so hiteli iz vseh krajev, da so slavnega jezuita tolažili in ga še enkrat videli. Svet se je ustrašil novice: Secchi umira. Dan za dnem so časniki prinašali poročila o njegovi bolezni.